

Deprem Türkiye'yi G20'DEN ÇIKARIR!

Sanayicilere sunum yapan Prof. Dr. Mikdat Kadioğlu, olası bir depreme karşı sanayide yer alan makinelerin sabitlenmesi gerektiğini söyledi. Kadioğlu, 'Sanayi zarar görürse G20'den çıkarız' dedi

İSO Başkanı önlemleri anlattı

İKLİM değişikliğinin beklenen etkilerine toplumun her bir bireyinin hazır olması gerektiğini vurgulayan İSO Başkanı **Erdal Bahçivan**, sanayinin sürdürülebilirliğini, verimliliğini ve rekabet gücünü koruması için Hükümetin, sanayicilerin ve ilgili tüm aktörlerin alması gereken tedbirler için şunları anlattı:

"Kullandığımız enerjinin sadece dörtte birinin yerli üretimden sağlandığı düşünüldüğünde yerli ve yenilenebilir enerji teşvik edilmelidir. Sanayimizin de daha düşük enerji yoğun üretim yapması gerekiyor."

Önümüzdeki yıllarda imalat sektörünü kökten dönüştürecek olan dijital dönüşümün sunduğu nesnelere interneti, yapay zeka ve büyük veri teknolojileri şüphesiz daha verimli enerji kullanımına olanak verecektir. Sanayimiz uygun teknoloji ve temiz üretim uygulamaları ile çevresel tehditleri fırsata çevirerek, verimliliğini ve rekabet gücünü geliştirmelidir."

EKONOMİ SERVİSİ

İSTANBUL Sanayi Odası'nın (İSO) Meclisi'nin Temmuz ayı olağan toplantısı dün, "Küresel İklim Değişikliğinin, Sanayimize Üretim, Sürdürülebilirlik, Verimlilik ve Rekabet Gücü Açısından Etkileri" ana gündemi ile yapıldı. İSO Yönetim Kurulu Başkanı **Erdal Bahçivan**'ın açılış konuşmasını yaptığı toplantıda, İstanbul Teknik Üniversitesi Meteoroloji Mühendisliği Bölümü Öğretim Üyesi Prof. Dr. Mikdat Kadioğlu konuk olarak katıldı.

ŞEHİR SELLERİ ARTACAK

Toplantıda sanayicilere bir sunum yapan Prof. Dr. Kadioğlu, küresel iklim değişikliği ve deprem konusunda uyarılarda bulundu. Şehir sellerinin en büyük problem olacağını belirten Prof. Dr. Kadioğlu'nun verdiği mesajlar özetle şunlar oldu: "Kalkınmada okyanusu geçmeye çalışırken Marmara Denizi'nde boğulma durumumuz var. İstanbul sanayi üretiminin yüzde 40'ını karşılıyor. Olası bir depreme karşı binaların güçlendirilmesi zor olabilir ama en azından makinelerin

sabitlenmesi gerekiyor. Bu bir milli güvenlik meselesi. Sanayi depremden zarar görürse G20'den çıkarız. Eskiden 150 bin yılda olan bir derecelik ısınma şu anda 150 yılda oluyor. Afet öncesi harcayacağımız 1 TL, size afet sonrası için 4 TL kazandırıyor. Yani afet öncesi önlem için harcamadığınız her 1 TL için 4 TL harcamanız gerekiyor.

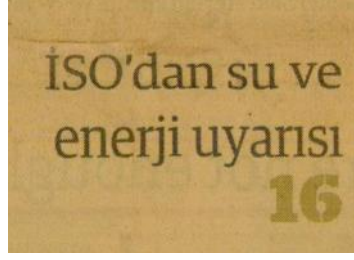
Afetler 1961'den bu yana 3 kat arttı. Yasalarda kuraklığı bir afet olarak kabul etmiyoruz. O yüzden kuraklıkla ilgili verimiz de yok. Yağmuru toplayacak hazırlanan imara açtık. Su kullanımında yüzde 40 kayıp var. Havuzlu ev merakımız var ama bu sürdürülebilir değil. Türkiye 2030'da su sıkıntısı yaşacak. 2050'den sonra su fakiri olacağız. İklim değişikliğine karşı en kırılgan 3. ülkeyiz. Sanal su bir sürünü üretmek için kullanılan sudur. Bu bir dilim ekmek için 40 litre, bir porsiyon kırmızı et için 3 bin litredir."

300 MİLYAR DOLAR ZARAR

Toplantının açılış konuşmasını yapan İSO Yönetim Kurulu Başkanı **Erdal Bahçivan** da, Dünya Ekonomik Forumu'nun 2016 Küresel Risk Raporu'nda;

iklim değişikliğinin geçmişe kıyasla en önemli risklerden biri olarak görüldüğünü hatırlatarak, "En son geçen hafta Salı günü İstanbul'da tanık olduğumuz gibi, afet derecesindeki ani ve güçlü yağışlar hayatı olumsuz etkiliyor. Dünyada doğal afetler nedeniyle ortaya çıkan ekonomik zararın 250-300 milyar doları bulunduğu hesaplanıyor. İklim değişikliğine bağlı su krizleri, gıda kıtlığı, sınırlı ekonomik büyüme, göçler ve artan güvenlik riskleri ekonomiyi olumsuz etkilemektedir" dedi.

Doğada yaşanan tahribatın, aynı zamanda sanayi için çok önemli olan enerji ve hammadde kaynaklarının sürdürülebilir kullanımını da tehlikeye attığını belirten Bahçivan, şunları söyledi: "Bir yandan kaynaklar azalırken diğer yandan, enerji başta olmak üzere üretim girdilerinde maliyetler artıyor. Sanayi üzerinde oluşan tehditlere bir örnek verecek olursam: İklim değişikliğinin neden olduğu kuraklık ve yağış rejimindeki sapmalar sonucu, sanayi için en önemli girdilerden biri olan su kaynakları azalıyor. Öyle ki, tedbir alınmazsa sanayi üretimimiz için gerekli suyu bulamayacağımız günler bizi bekliyor olabilir."

Sanayiciyi su ve enerji kaygısı sardı

İklim değişiklikleri sanayicileri kaygılandırdı. Antartika'da İstanbul'dan daha büyük bir buz kütesinin koştüğünü hatırlatan **ISO Başkanı Bahçivan**, tedbir alınmazsa sanayi üretimi için gerekli suyun bulunamayacağını ifade etti. Bahçivan enerjinin de yenilenebilir yerli kaynaklardan elde edilmesini gerektiğini vurguladı.

İKLİMLE
MÜCADELE ADIL
ÇERÇEVDE
SÜRMELİ

Küresel iklim değişikliği ile mücadelenin Türkiye ve diğer ülkelerin rekabet gücünün korunduğu adli bir çerçevede sürdürülmesi gerektiğini de dile getiren Bahçivan, şu açıklamalarda bulundu: "Geçen haziran ayında ABD'nin, 2015 yılında 193 ülkenin imzaladığı Paris İklim anlaşmasından çekilmesi, hükümetler arasında yeni bir tartışmayı da beraberinde getirdi. ABD, Paris anlaşmasının kendi dezavantajına olduğunu ve diğer ülkelere ekonomik avantaj sağladığını ileri sürüyor. Buna karşın Avrupa ülkeleri, Çin ve Hindistan, anlaşmaya bağlı kalacaklarını açıklayarak, bu konuda daha fazla işbirliğine yöneliyor. Çin'de 30 bin kişinin yaşayacağı, kendi elektriğini kendi üreten ilk 'orman kentinin' inşa edilmesi için hazırlıklar başladı bile. İngiltere 2025

yılna kadar elektrik üretiminde kademeli olarak tamamen temiz kaynaklara geçme planı yapıyor. Ancak, uluslararası iklim anlaşmasına karşı dile getirilen eleştirileri de gözden gelmemeliyiz. Dünyada sadece 25 şirket küresel sera gazı salınımının yarınsından fazlasını; toplam 100 şirket ise gaz salınımının yüzde 71'ini gerçekleştiriyor. İklim değişikliğinde bütün ülkelerin aynı derecede sorumlu tutulması büyük bir haksızlık olur. Bugüne kadarki tahribattan sorumlu olan gelişmiş ülkelerin, iklim değişikliğini ileri sürerek sadece gelişmekte olan ülkeleri durdurmak istemesi haksızlığı bir tutum değildir."

Sanayiciler iklim değişikliğine karşı gerekli tedbirlerin alınması gerektiğine dikkat çekiyor. Aksi halde sanayide kullanılacak su bulunamayacağı konusunda kaygılanan sanayiciler, cari açığı azaltmak için de yerli ve yenilenebilir kaynaklarda enerji elde edilmesini gerektiğini söylüyorlar. **İstanbul Sanayi Odası (ISO) Meclisi'nin** temmuz ayı olağan toplantısı, "Küresel İklim Değişikliğinin, Sanayimize Üretim, Sürdürülebilirlik, Verimlilik ve Rekabet Gücü Açısından Etkileri" ana gündemi ile gerçekleştirildi. **ISO Yönetim Kurulu Başkanı Erdal Bahçivan'**ın açılış konuşmasını yaptığı toplantıya, İstanbul Teknik Üniversitesi Meteoroloji Mühendisliği Bölümü Öğretim Üyesi Prof. Dr. Mikdat Kadioğlu konuk olarak katıldı.

Afetlerin zararı 300 milyar dolar

Toplantının açılış konuşmasını yapan **ISO Yönetim Kurulu Başkanı Bahçivan**, Dünya Ekonomik Forumu'nun 2016 Küresel Risk Raporu'nda, iklim değişikliğinin geçmişe kıyasla en önemli risklerden biri olarak görüldüğünü hatırlatarak "En son geçtiğimiz hafta salı günü İstanbul'da tanık olduğumuz gibi, afet derecesindeki ani ve güçlü yağışlar hayatı olumsuz etkiliyor. Dünyada do-

ğal afetler nedeniyle ortaya çıkan ekonomik zararın 250-300 milyar doları bulduğu hesaplanıyor. İklim değişikliğine bağlı su krizleri, gıda kıtlığı, sınırlı ekonomik büyüme, göçler ve artan güvenlik riskleri ekonomiyi olumsuz etkilemekte. Doğada yaşanan tahribat, aynı zamanda sanayi için çok önemli olan enerji ve hammadde kaynaklarının sürdürülebilir kullanımını da tehlikeye atıyor. Bir yandan kaynaklar azalırken diğer yandan, enerji başta olmak üzere üretim girdilerinde maliyetler artıyor.

Sanayi üzerinde oluşan tehditlere bir örnek verecek olursam: İklim değişikliğinin neden olduğu kuraklık ve yağış rejimindeki sapmalar sonucu, sanayi için en önemli girdilerden biri olan su kaynakları azalıyor. Öyle ki, tedbir alınmazsa sanayi üretimimiz için gerekli suyu bulamayacağımız günler bizi bekliyor olabilir" dedi.

Hükümet ve sanayiciler tedbir almalı

Türkiye'nin yüksek cari açığının en büyük nedeninin enerji oldu-

ğunu hatırlatan Bahçivan, kullanılan enerjinin sadece dörtte birinin yerli üretimden sağlandığı düşünüldüğünde yerli ve yenilenebilir enerjinin teşvik edilmesi gerektiğini vurguladı.

Sanayinin de düşük enerji yoğun üretim yapması gerektiğine dikkat çeken **ISO Başkanı Erdal Bahçivan**, konuşmasına şöyle devam etti: "Teknolojik gelişmeler bu açıdan yeni imkanlar getiriyor: Önümüzdeki yıllarda imalat sektörünü kökten dönüştürecek olan dijital dönüşümün sunduğu nesnelere interneti, yapay zeka ve büyük veri teknolojileri şüphesiz daha verimli enerji kullanımına olanak verecektir. Kısacası, bilim ve teknoloji, sanayimizin kaynak ve enerji verimliliğini artırmasında kilit noktadır. Sanayimize uygun teknoloji ve temiz üretim uygulamaları ile çevresel tehditleri fırsata çevirerek, verimliliğini ve rekabet gücünü geliştirebiliriz. Bu anlayış, üretim sürecinin tamamını kapsamalıdır. Türkiye'de bünyesinde "çevre" adıyla ilk şubeyi kurmuş olan **ISO** da gururla ifade etmek isterim ki çevre ve iklim konusunda gerekli bilgi ve tecrübeye sahiptir. Bu özelliğe sahip bir oda olarak doğayla barışık, çevreye saygılı bir üretim anlayışını hep savunduk, savunmaya da devam edeceğiz."

KADIOĞLU: SADECE DEVLETLER DEĞİL ŞEHİRLERARASI SU PROBLEMİ ÇIKACAK

ISO'nun Meclis Toplantısı'nda konuşan İstanbul Teknik Üniversitesi Meteoroloji Mühendisliği Bölümü Öğretim Üyesi Prof. Dr. Mikdat Kadioğlu, afetlerin dünyada 3 kat arttığına dikkat çekerek, şehir seline alışıması gerektiğini vurguladı. Kadioğlu, afet öncesi harcanan 1 TL'nin afet sonrası için 4 TL kazandırıldığını söyleyerek şöyle devam etti: "Yani afet öncesi önlem için harcamadığınız her 1 TL için 4 TL harcamanız gerekiyor. 40 bin yıl sonra su an 3.5 sağa kayık olan dünyanın eksenine sola

dönmüş olacak. 150 bin yılda olan ısınma şimdi 150 yılda oluyor. Bizim en büyük sorunumuz iklim değişikirken suyumuz azalıyor. Avrupa'nın küresel ısınmayla bu kadar mücadele etmesinin sebebi Kuzey Afrika kuraklaşırsa kitlesel göçlerden korkuyorlar. Kar yağışlarının yerini yağmur, yağmuru yerini virga alacak. İstanbul Trakya'nın ve Melen'in suyunu kullanıyor. Gelecekte su azalınca Trakya 'Benim suyum kullanma' diyecek. Sadece uluslararası değil şehirler arası da su problemleri yaşanacak."

İSO, ikinci 500 büyüğü açıkladı

● İstanbul Sanayi Odası'nın 2016 yılı "İkinci 500 Büyük Sanayi Kuruluşu" sıralamasına 100 yeni firma girdi. Listenin ilk sırasında Şahinler Holding bünyesindeki Modavizyon Tekstil yer aldı. 23 kuruluş ise 2015 yılında İSO 500 içinde yer alıp, bu yıl İSO İkinci 500'e gerileyen şirketlerden oluştu. İkinci 500 Büyük Sanayi Kuruluşu-2016 araştırmasının, temel bazı verileri bir buçuk ay önce açıklanan İSO 500 ile önemli ölçüde örtüşüyor. Özellikle, finansman giderlerinin İSO 500'de olduğu gibi, İSO İkinci 500'de de sanayi kuruluşlarının karlılıklarında temel belirleyici olmayı sürdürüyor. **SAYFA 10'DA**

İSO, ikinci 500 büyüğü açıkladı

Erdal
Bahçivan

İstanbul Sanayi Odası (İSO), "Türkiye'nin İkinci 500 Büyük Sanayi Kuruluşu Araştırması"nın 2016 yılı sonuçlarını açıkladı. 2016 yılında İSO İkinci 500 Büyük Sanayi Kuruluşu sıralamasına 100 yeni firma girdi. Bunlardan 77'si geçen yılki 1000 büyük kuruluşun dışından geldi. 23 kuruluş ise 2015 yılında İSO 500 içinde yer alıp, bu yıl İSO İkinci 500'e gerileyen şirketlerden oluştu. Türkiye'nin İkinci 500 Büyük Sanayi Kuruluşu-2016 araştırmasının, temel bazı verileri bir buçuk ay önce açıklanan İSO 500 ile önemli ölçüde örtüşüyor. Özellikle, finansman giderlerinin İSO 500'de olduğu gibi, İSO İkinci 500'de de sanayi kuruluşlarının karlılıklarında temel belirleyici olmayı sürdürdüğü görülüyor.

İSO Başkanı Erdal Bahçivan, araştırma sonuçlarına ilişkin şunları söyledi: "2016 hem küresel ekonomi hem de ülkemiz açısından zor bir yıldır. 2015 yılındaki yüzde 2,7'lik büyümenin ardından geçen yıl yüzde 2,4'e gerileyen global büyüme ülkemizdeki firmaların performanslarını da sınırladı. Ancak bu sınırlama KOBİ'ler için daha etkili oldu. Bu dışsal faktörün yanında özellikle, 2016'da yaşadığımız hain darbe girişiminin yılın ikinci yarısındaki ekonomik faaliyetlerde yarattığı olumsuz etkiyi de göz ardı edemeyiz. Nitekim İSO 500'de gördüğümüz gibi; büyük şirketler, çok uluslu yapıları, pazar çeşitlilikleri, güçlü sermaye yapıları ve inorganik büyüme olanakları ile gelişme hızlarını göreceli olarak koruyabildiler."

İKİNCİ 500 ŞİRKETTE İLK 10

2016	2015	ŞİRKET	ÜRETİMDEN SATIŞLARA
1	-	Modavizyon Tekstil	242.325.507
2	-	Marshall Boya	242.182.445
3	32	Dardanel Önentaş Gıda	241.566.926
4	-	Arcelormittal Ambalaj Çeliği	241.327.693
5	-	Poyraz Fındık Entegre	241.283.448
6	119	Kaltun Madencilik	240.831.031
7	151	Greif FPS Turkey Ambalaj	240.820.387
8	246	Eti Elektrometalurji	239.214.461
9	17	Mar Tüketim Maddeleri	238.874.923
10	-	ODMA Orman Mahsulleri	238.856.556

İKİNCİ 500'DEKİ ŞİRKETLERİN DURUMU

	Tutar(Milyon TL)	Değişim (%)
Üretimden satışlar	71.824	8.6
Faaliyet karı	6.182	17.5
Finansman Giderleri	2.581	16.3
Dönem Karı	4.547	0.6

'Makineler depremde milli güvenlik sorunu'

İTÜ Meteoroloji Mühendisliği bölümü Öğretim Üyesi Prof. Dr. Mikdat Kadioğlu, İstanbul Sanayi Odası'nın (İSO) toplantısında İstanbul'un sanayi üretiminin yüzde 40'ını karşıladığını kaydetti. Kadioğlu, depreme karşı sanayide yer alan makinelerin sabitlenmesi gerektiğini, bunun bir milli güvenlik meselesi olduğunu vurguladı. İSO Yönetim Kurulu Başkanı

Erdal Bahçivan

Mikdat Kadioğlu

Erdal Bahçivan da iklim değişikliğinin neden olduğu kuraklığın sanayinin en önemli girdilerinden olan su kaynakları için tehdit oluşturduğuna dikkat çekti.

Üretken insan kaliteli eğitime mümkün

Ekonomik kalkınmanın günümüzdeki en önemli unsuru, teknoloji ve makineyle birleşmiş bilgiyle birlikte iyi eğitilmiş insan gücü. İyi eğitilmiş insan profili ise dünya ölçeğinde dış-

Erdal BAHCAN
İstanbul Sanayi Odası
(ISO) Başkanı

şinebilme becerisine sahip, bilinci ve üretken olarak tanımlanabilir. Bu ancak kaliteli bir eğitim sisteminin ürünü olabilir. İçinde bulunduğumuz sosyo-ekonomik süreç, klasik okul anlayışını farklı yöne götürüyor. Bu artık okulun en önemli işlevini, yeni kuşaklara bir vizyon kazandırmak olarak tanımlıyor ve yeni okul anlayışı "Eğitim kafası geliştirmek, belleği doldurmak değil" yaklaşımı esliğinde şekilleniyor.

Oysa bugün devam eden eğitim düzeyinde mesleki ve teknik eğitimle iş gücü talebi karşılanmıyor. Mevcut mesleki ve teknik eğitim kurumlarımız özellikle reel sektörde var olan talebi karşılayabilecek kalite ve yeterlilikte bir iş gücünü yetiştiremiyor. Çoğu işletme yeni işe aldığı teknik personeli neredeyse sıfırdan ve kendi imkânlarıyla kurum içinde eğitiyor. En önemli sorunumuz yetmiş, nitelikli eleman. Raporlarda birçok işveren, ortaöğretimde mesleki eğitim alan gençlerin iş hayatına girdiklerinde beca- lı olduklarını ve kendi taleplerine tam uyum sağlayamadıklarını söylüyor.

İSTENEN BAĞ KURULAMADI

Eğitim, uzun soluklu ve toplumsal geleceğine damga vuracak işgücünü yaratacak bir süreç. Bu süreçte eğitim sistemimizi çok iyi örgütlememiz ve üniversitemizi de bundan ayrı düşünmememiz gerekiyor. Ancak tipli meslek liselerinde olduğu gibi üniversitemizle sanayi arasında da bugüne kadar arzu edilen bağ kurulamadı. Fakülte olarak hedeflerimizde ulaşmak, yüksek katma değerli, ileri teknolojiye dayalı, çevreye duyarlı, sürdürülebilir bir üretim ekonomisi döngüsünün yaratılabilmesi için üniversite-sanayi işbirliği hayati önem taşıyor. **İstanbul Sanayi Odası (ISO)**, bu kapsamda İstanbul'da faaliyet gösteren köklü devlet üniversitelerinin katkısıyla ISO-Sanayi Platform'u oluşturdu. Platform; Teknoloji Transfer Ofisleri, sanayi firmaları ve ilgili tüm kurum-kuruluşlar arasında işbirliği-güçbirliği oluşturulması amacıyla tüm paydaşları buluşturuyor.

SEÇİN ÜNİVERSİTELER LİGİ

Bilgi çağında olduğumuz bu zaman diliminde üniversitemizin yapılarında da değişim kaçınılmaz. Türkiye'de de artık 'seçin üniversiteler ligi' oluşturulmalı. Bunu yapan ülkeler, en gelişmiş yükseköğretim kurumlarını daha da ileri taşıyarak dünyada daha rekabetçi konuma ulaşıyor. Araştırma ve eğitim üniversitelerinin de birinden ayrılığına tanık oluyoruz. İnovasyonda üniversite-sanayi işbirliğini sağlayan Teknoloji Transfer Ofisleri'nin, Teknoloji Geliştirme Bölgeleri'nin yanı sıra Organize Sanayi Bölgeleri'nde daha aktif, sanayicilerle yakın çalışması son derece faydalı olacak.

ISO olarak geleceğimizi teslim edeceğimiz kuşakların eğitimine bu vizyonla yaklaşıyoruz. Dahası bunu pratikte de işlevsel kılmak için harekete geçtik. Eğitim çalışmalarında sürekliliğe ve teknoloji odaklı gelişmelere daha çok odaklanmak için Milli Eğitim Bakanlığımız'dan İstanbul'daki ISOV Mesleki Eğitim Kompleksi'ndeki ISOV-Dinçözü Anadolu Teknik Lisesi'nin tamamlanması üzere yönetim anlaşısıyla **ISO** Vakfı'na verilmesini talep ettik. Ne mutlu ki Bakanlığımız olumlu yanıt verdi. Sürecin tamamlanmasıyla okulumuz 'Teknoloji Koleji' olarak Türkiye'nin gelecek bilim, teknoloji ve sanayi vizyonuna hizmet edecek.

KÖPRÜ EKSİKLİĞİ HALA SÜRÜYOR

Acı ama gerçek, eğitimle istihdam arasındaki sorunlara çare olacak güçlü bir köprüün eksikliği hala sürüyor. Bunu mesleki eğitim kurabilir. Milli Eğitim Bakanlığı, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı ile birlikte yürüttüğümüz 'Okul Sanayi İş Birliği İstanbul Modeli' projemiz bu köprüün kurulması noktasında atılmış en önemli adımlardan. Bu modelin en öz-ğün boyutlarından biri, sunduğu yönetim yaklaşımı. Proje kapsamında, her geçen gün daha fazla meslek lisesi ile sanayi kuruluşunu eşleştiren aralarındaki bağ güçlendiriliyor. Sanayicilerimize meslek liselerinin kapılarını açarak, aradıkları nitelikli elemanların yetiştirilmesine katkı sağlama imkânı sunuyoruz. Eğitimciler de fabrikaya gelip, üretim sürecine dair en güncel uygulamaları pratikte tanıyarak bilgilerini tazeliyor.

Geçmişten beri birçok okul-sanayi işbirliği projesi yürütme geleneği ancak geçmiş projelerde, meslek okullarında eğitim süreçlerinin sanayicilerle birlikte nasıl yönetilebileceğine dair bir yaklaşım yoktu. Bu açıdan projemiz, okullara sadece teknik altyapı imkânları konusunda destek sağlamanın çok daha ötesinde bir vizyona sahip olduğunu gösterdi. **ISO** Vakfı olarak, her düzeydeki başarılı öğrencilere burs desteği sağlamaya devam ediyoruz. 2015'ten itibaren de ilk defa doktora öğrencilerine burs vermeye başladık.

Eğitim, **ISO**'nun öncelikli gündem maddesi. Bugün olduğu gibi gelecekte de eğitim ve sanayi işbirliği için yenilikçi ve işlevsel fikirler kurgulayarak, önderlik etmeye devam edeceğine yitirden inanıyorum.

RAPOR

ODD dergi

www.odd.org.tr

İSTANBUL SANAYİ ODASI

İstanbul Sanayi Odası'nın (İSO) 1968 yılından bu yana aralıksız gerçekleştirdiği, sektör için en değerli verileri oluşturan ve devler liginin belirleyen "Türkiye'nin 500 Büyük Sanayi Kuruluşu-2016" araştırmasının sonuçları açıklandı.

İSO, "Türkiye'nin 500 Büyük Sanayi Kuruluşu - 2016" araştırmasını açıkladı

Sanayi devlerinin üretimden satışları bir önceki yıla göre yüzde 8,8'lik artışla 490 milyar liraya, toplam faaliyet karı yüzde 18,6 artışla 52,4 milyar liraya ve toplam ihracatı da yüzde 3,1 artışla 55,1 milyar dolara yükseldi. Sanayi kuruluşları, elde ettikleri 52 milyar liralık esas faaliyet karının yarısından fazlasını ise finansman gideri olarak kaybetti.

İSO Yönetim Kurulu Başkanı **Erdal Bahçivan** tarafından basın toplantısında açıklanan Türkiye'nin 500 Büyük Sanayi Kuruluşu-2016 araştırmasına göre, sanayinin zirvesinde 32 milyar 594 milyon lira üretimden satışları ile Tüpraş yer aldı. Listede ikinci sırada 16 milyar 314 milyon liralık üretimden satışları ile Ford bulunurken, üçüncü sırayı ise üretimden satışları 12 milyar 856 milyon lira olan Tofaş elde etti.

İlk 10 içinde beş otomotiv şirketinin yer aldığı araştırmada, listeye 48 yeni sanayi kuruluşu girdi. Bunlardan 27 tanesi geçen yıl **İSO İkinci 500 Büyük Sanayi Kuruluşu** sıralamasında yer alan şirketlerden, 21 kuruluş ise **İSO 1000** dışından olan şirketlerden oluştu.

Reel ekonominin mevcut durumunu ve yaşadığı sorunları ortaya çıkarması bakımından önem taşıyan araştırmaya göre, 500 Büyük Sanayi Kuruluşu'nun üretimden satışları bir önceki yıla göre yüzde 8,8'lik artışla 450.505 milyar liradan 490.043 milyar liraya çıktı. Kuruluşların toplam faaliyet karı bir önceki seneye göre yüzde 18,6 artışla 52,4 milyar TL'ye, faaliyet karlılık oranını da yüzde 8,7'den yüzde 9,4'e yükseldi. Toplam ihracatı üç yıldır üst üste gerileyen 500 Büyük Kuruluşun 2016 yılında ihracatı yeniden ivme kazanarak yüzde 3,1 artışla 55,1 milyar dolar oldu.

Sanayi, ekonominin en yakın yol arkadaşı

Araştırma sonuçlarını açıklayan **İSO Yönetim Kurulu Başkanı Erdal Bahçivan**, "Türkiye'de yaşanan beklenmedik olumsuz olaylar eğer dünyanın en gelişmiş ülke ekonomilerinde yaşanmış olsaydı, bu ülke ekonomilerinde bizim ekonomimizin yaşadığı tahri-

battan daha büyüğü yaşanırdı. Oysa Türkiye ekonomisi, Türkiye özel sektörü ve sanayimiz, bütün bu zorluklara rağmen ekonomik aktivitesini, dinamizmini kesmedi" dedi. Sanayi sektörünün ekonominin geneli üzerinde bir performans göstererek ekonomik büyümeye en nitelikli katkıyı sunduğunu ve yüzde 3,9'luk performansıyla büyümeyi sürüklediğini vurgulayan Bahçivan, şunları söyledi:

"Sanayimiz böyle bir dönemde göstermiş olduğu performansla, her zaman olduğu gibi ekonominin en yakın yol arkadaşı, zor günlerin dostu olduğunu gösteriyor. Bu bağlamda Türkiye'yi orta gelir tuzağına girmekten kurtaracak, nitelikli ve sürdürülebilir büyümeyi yaratacak, ekonomimizi dış rekabette bir üst lige çıkaracak ve nihayetinde Türkiye'nin dünyadaki en büyük 10 ekonomi arasında girmesine en güçlü katkıyı yapacak yegane sektör, sanayi sektörüdür. Türk sanayisi, finansman zorluğu, kur dalgalanmaları, sosyal, siyasal, terör ve jeopolitik tüm olumsuzlukları barındıran bir yıl içinde, başarıma azim ve kararlılığını korudu. Sanayici hem kar etme noktasında hem ihracatını artırmakta, hem üretimini sürdürmekte ve hem de yeni istihdam yaratmakta, ülkesine karşı temel sorumluluklarını kapsayan sınavların hepsinden başarıyla geçti. Bu çaba ve başarı da, sanayi sektörünün üretim ekonomisine dönüş ve ekonomide üretim kültürünün yeniden hakim kılınması için her türlü desteği almayı hak ettiğini ortaya koydu." **İSO Yönetim Kurulu Başkanı Erdal Bahçivan**'ın açıkladığı **İSO Türkiye**'nin 500 Büyük Sanayi Kuruluşu araştırmasının sonuçlarına dair başlıklar, araştırmanın kapsamına dair nitelikli verilerden oluşuyor.

Faaliyet karının yarısından fazlası finansman giderine gitti

Ana faaliyetlerinde başarılı olan sanayide, finansman yönetimi son yıllardaki en temel problem olmaya devam etti. Sanayi kuruluşları, elde ettikleri 52 milyar liralık esas faaliyet karının yarısından fazlasını finansman gideri olarak kaybetti. Finansman giderleri 2016 yılında yüzde 3,6 oranında artarak 29 milyar TL'ye

yükseldi. Finansman giderlerinin net satışlara oranı ise 0,3 puan düşerek yüzde 5,2 oldu. Yine sanayi devlerinin FAVÖK mutlak büyüklüğü 76,1 milyar TL olarak hesaplandı. 2015 yılında bu büyüklük 62 milyar TL olmuştur. Yani FAVÖK büyüklüğü yüzde 22,8 arttı. Dönem kar ve zarar toplamı da 2016 yılında yüzde 33,2 artarak 28,3 milyar liradan 37,7 milyar liraya yükseldi. **İSO Başkanı** Bahçivan, "Finansman noktası rahatlatıldığı zaman, bu kadar zorluklarla mücadele edebilen bir sektörde, daha başka neler yapabileceğinin de ipuçlarını bu raporda görmekteyiz" dedi.

Sanayici TL'deki değer kaybının etkisini sınırladı

TL'nin değer kaybının finansman giderlerinde beklentilerin altında etki yaptığını belirten Bahçivan, "Finansman giderlerinin faaliyet karı içindeki payı 2016'da yüzde 63,4'ten yüzde 55,4'e indi. Her ne kadar geçen yıla göre bu parametrede bir düşüş gerçekleşmiş olsa da finansman giderlerinin faaliyet karına oranında son 4 yıl ortalamasının yüzde 56 olduğu gerçeği unutulmamalıdır. Dünyada bu oran ortalama yüzde 16. Sanayi firmaları, döviz kuru dalgalanmalarının ve Türk Lirası'ndaki değer kaybının finansman giderlerine olumsuz etkisini sınırlamayı başardı" dedi.

Ar-Ge konusunda sanayicilere eleştiri

Ar-Ge harcamaları bir önceki yıla göre yüzde 16,3'lük azalma ile 2,8 milyar liraya indi. Ar-Ge harcamalarının üretimden satışlara oranı 2016 yılında yüzde 0,57'ye gerilerken, Ar-Ge yapan şirket sayısı da 239'a düştü. Ar-Ge konusunda sanayiciler olarak eleştirel bir pay çıkarmak gerektiğini belirten Bahçivan, "Veriler, ar-ge yatırımları konusunda verilen destek ve teşviklere sanayicilerden yeterli kadar yanıt alınmadığını göstermektedir. Sanayiciye ar-ge yatırımları ile ilgili olarak daha fazla sorumluluk düşmektedir" dedi.

GSYİH'deki imalat sanayi payı 2015 ile aynı seviyede

Araştırmaya göre sanayi sektörünün uzun yıllara dayanan yapısal sorununun devam ettiğini belirten Bahçivan "Bu da GSYİH'deki imalat sanayi payının gerilemesi. Türkiye ekonomisinin yeniden ve katma değeri daha yüksek bir üretim ekonomisine dönmesi gerekmektedir. 2015 yılında olduğu gibi geçen yıl da bu alandaki karnemizi iyileştiremedik. İmalat sanayinin GSYH içindeki payı geçen yıl yüzde 16,7 olarak aynı seviyede kalmaya devam etti. Bu trendin tersine çevrilebilmesi kaçınılmazdır ve sanayi sektöründe koşulların iyileştirilmesi ihtiyacı sürmektedir" dedi.

Kaynaklar içinde borçların payı yüzde 62'ye yükseldi

Borç/öz kaynak ilişkisinde, son 10 yıldır sürekli olarak öz kaynaklar aleyhine bozulan bir denge görüldü. Kaynak yapısı içerisinde borçların payı 2007 yılında yüzde 45,2 iken, bu oran 2016 yılında yüzde 61,9'a yükseldi. Aynı dönemde öz kaynakların payı da yüzde 54,8'den yüzde 38,1'e geriledi. Sonuçlar, son 10 yılın olumsuz borç/öz kaynak ilişkisini gösterdi. Bahçivan, "Borçluluk oranları, 65/35 bandında olan dünya ortalamasına yakın olmakla birlikte bu göstergenin verdiği bir önemli mesaj şu; sanayi kuruluşlarının büyük zahmetlerle ve adeta damla damla topladıkları karlarının önemli bir bölümünün finansman giderlerine gitmesinden dolayı iç kaynaklarını büyümede kullanamamaktadırlar. Yetersiz ve eriyen öz kaynaklar nedeniyle büyümek için yeni yatırımların daha çok borçlanmaya dayalı olarak yapılması, 500 Büyük Sanayi Kuruluşu'nun görece olarak daha sağlıklı bir finansman çarkının içinde olduklarını gösteriyor" dedi. Yine **İSO 500** Büyük

İSO Türkiye'nin 500 Büyük Kuruluşu -2016

(İlk 107 Üretimden Satışlara Göre)

- 1 Tüpraş
- 2 Ford
- 3 Tofaş
- 4 Oyak-Renault
- 5 Arçelik
- 6 Toyota
- 7 EÜAŞ- Elektrik Üretim A.Ş. Genel Müdürlüğü
- 8 Hyundai Assan
- 9 İçdaş Çelik
- 10 İskenderun Demir ve Çelik

Kuruluşun borç yükü her geçen yıl biraz daha artarken, 2016 yılında bu oran yüzde 18,8'lik artışla 207 milyar liraya yükseldi.

"Devreden KDV yükü nedeniyle devlete 6 milyar TL borç verdik" Sanayicilerin en önemli sorunlardan birinin yatırımlar ve işletme sermayesi açısından yeni kaynaklara ulaşamaması olduğunu belirten Bahçivan "Kaynakların bu kadar kıt ve pahalı olduğu bir ortamda, sanayilerin üzerindeki devreden KDV yükü her geçen yıl artıyor. **İSO 500**'ün devreden KDV'sinin 2016 yılında çok daha fazla yükselerek yüzde 23,6 ile 6 milyar liraya çıktı. Sanayi finansmanında zorlanırken, devlete 6 milyar lira borç verdi. KDV, bugün artık uygulama esasları olarak sanayinin-sanayicinin kıt kaynaklarından kamuya adeta bir işletme sermayesi transfer yükü getirmektedir. Maliye Bakanlığımızın Mevcut KDV sisteminin değiştirilmesi çalışmalarını heyecanla izlerken, bu konuda da bir çözüm üretileceği ümidini taşıyoruz" dedi.

İstihdam yüzde 2,2 arttı

Türkiye'nin 500 Büyük kuruluşlarının istihdamları yüzde 2,2 ile yaklaşık 15 bin civarında arttı. Ödenen maaş ve ücretlerde de yüzde 15,7 oranında artış gerçekleşti. Son yıllarda duran varlıklar lehine olan iyileşme, 2016 yılında 1 puan kadar geriledi. **İSO 500**'de 2016 yılında vergi öncesi kar eden kuruluş sayısı 400'den 392'ye inerken, zarar eden kuruluş sayısı ise 108 oldu. Faiz, amortisman ve vergi öncesi kar (EBITDA) eden firma sayıları 2016 yılında 484'e yükseldi ve ölçülmeye başlandığı son dört yıl içindeki en yüksek sayıya ulaştı. Zarar eden firma sayısı ise 16'ya geriledi. 500 Büyük içinde yer alan yabancı sermaye paylı kuruluşların sayısı da 123'e indi.

Yüksek teknoloji yoğun sektörlere ihtiyaç sürüyor

Teknoloji yoğunluklarına göre yaratılan katma değer itibarıyla en yüksek payı yüzde 39,3 ile orta-düşük teknoloji yoğunluklu sanayiler aldı. Düşük teknoloji yoğunluklu sanayilerin payı ise 2016 yılında 1,5 puan azalarak yüzde 37,4 oldu. Orta-yüksek teknoloji yoğunluklu sanayiler grubunun payı ise yüzde 19,5'e yükseldi. Yüksek teknoloji yoğunluklu sanayiler grubunun payı da çok küçük bir artışla 2016 yılında yüzde 3,7 oldu. 2016 yılında orta-yüksek ve yüksek teknoloji yoğunluklu sanayilerin toplam payı son yılların ortalaması olan yüzde 21,7'nin üzerinde yüzde 23,2'ye çıktı. Verilere göre 474 imalat sanayi firmasından 192'si düşük teknoloji yoğunluklu sanayilerde faaliyet gösterirken, orta-düşük teknoloji yoğunluklu sanayilerde 149 firma, orta-yüksek teknoloji yoğunluklu sanayilerdeki 121 firma, yüksek teknoloji yoğunluklu sanayilerde 12 yer aldı.

Susuzluk sanayiciyi korkutuyor

İSO Yönetim Kurulu Başkanı **Erdal Bahçivan**, iklim değişikliğinin neden olduğu kuraklık ve yağış rejimindeki sapmaların sanayinin en önemli girdilerinden olan su kaynakları için tehdit oluşturduğuna dikkat çekerek, "Tebir alınmazsa sanayi üretimimiz için gerekli suyu bulamayacağımız günler bizi bekliyor olabilir" dedi. • 6'DA

Sanayiciyi 'susuzluk korkusu' sardı

İSO Yönetim Kurulu Başkanı **Erdal Bahçivan**, iklim değişikliğinin neden olduğu kuraklık ve yağış rejimindeki sapmaların sanayinin en önemli girdilerinden olan su kaynakları için tehdit oluşturduğuna dikkat çekerek "Tebdir alınmazsa sanayi üretimimiz için gerekli suyu bulamayacağımız günler bizi bekliyor olabilir" dedi

İstanbul Sanayi Odası (İSO) Meclisinin temmuz ayı olağan toplantısı, "Küresel İklim Değişikliğinin, Sanayimize Üretim, Sürdürülebilirlik, Verimlilik ve Rekabet Gücü Açısından Etkileri" ana gündemi ile gerçekleştirildi. **İSO** Yönetim Kurulu Başkanı **Erdal Bahçivan**'ın açılış konuşmasını yaptığı toplantıya İstanbul Teknik Üniversitesi Meteoroloji Mühendisliği Bölümü Öğretim Üyesi Prof. Dr. Mikdat Kadioğlu konuk olarak katıldı. Toplantının açılış konuşmasını yapan **İSO** Yönetim Kurulu Başkanı Erdal, Dünya Ekonomik Forumu'nun 2016 Küresel Risk Raporu'nda; iklim değişikliğinin geçmişe kıyasla en önemli risklerden biri olarak görüldüğünü

hatırlatarak, "En son geçtiğimiz hafta Salı günü İstanbul'da tanık olduğumuz gibi, afet derecesindeki ani ve güçlü yağışlar hayatı olumsuz etkiliyor. Dünyada doğal afetler nedeniyle ortaya çıkan ekonomik zararın 250-300 milyar doları bulunduğu hesaplanıyor. İklim değişikliğine bağlı su krizleri, gıda kıtlığı, sınırlı ekonomik büyüme, göçler ve artan güvenlik riskleri ekonomiyi olumsuz etkilemektedir. Doğada yaşanan tahribat, aynı zamanda sanayi için çok önemli olan enerji ve hammadde kaynaklarının sürdürülebilir kullanımını da tehlikeye atıyor. Enerji başta olmak üzere üretim girdilerinde maliyetler artıyor. Sanayi üzerinde oluşan tehditlere bir örnek verecek olur-

sam: İklim değişikliğinin neden olduğu kuraklık ve yağış rejimindeki sapmalar sonucu, sanayi için en önemli girdilerden biri olan su kaynakları azalıyor. Öyle ki tebdir alınmazsa sanayi üretimimiz için gerekli suyu bulamayacağımız günler bizi bekliyor olabilir" dedi.

Hükümet ve sanayiciler tebdir almalı

İklim değişikliğine karşı somut tedbirler almamayı gelecek nesillere yapılan en büyük haksızlık olarak niteleyen Bahçivan, sürdürülebilir yaşam için bütünsel bir zihniyet değişiminin zorunlu olduğunu belirterek, "Doğayı önemseyen, verimli ve rekabetçi üretimin mutlaka radarımı-

za girmelidir" dedi. Bahçivan, şunları söyledi: "Ülkemizin görece yüksek cari açığının en büyük kaynağı enerji ithalatımızdır. Kullandığımız enerjinin sadece dörtte birinin yerli üretimden sağlandığı düşünülduğünde yerli ve yenilenebilir enerji teşvik edilmelidir. Sanayimizin de daha az enerji ile daha yoğun üretim yapması gerekiyor. Teknolojik gelişmeler bu açıdan yeni imkânlar getiriyor."

AHMET SAFA TERZİ/İSTANBUL

Sanayide susuz kalma kaygısı

Istanbul Sanayi Odası'nın (İSO)

Meclisinin temmuz ayı olağan toplantısında konuşan İSO Yönetim Kurulu Başkanı **Erdal Bahçivan**, iklim değişikliğinin neden olduğu kuraklık ve yağış rejimindeki sapmaların sanayinin en önemli girdilerinden olan su kaynakları için tehdit oluşturduğuna dikkat çekti. Bahçivan, "Tedbir alınmazsa sanayi üretimimiz için gerekli suyu bulamayacağımız günler bizi bekliyor olabilir" şeklinde konuştu.

DÜŞÜK ENERJİ TÜKETİMİ MODELİ

Söz konusu sorunla ilgili yol haritası da sunan **İSO Başkanı** Bahçivan, şunları ifade etti: "Hükümet, sanayiciler ve ilgili tüm aktörler tedbir almalı. Yüksek cari açığının en büyük kaynağı enerji ithalatına karşı yerli ve yenilenebilir enerji teşvik edilmeli. Sanayimizin de daha düşük enerji yoğun üretim yapması gerekiyor. Nesnelere interneti, yapay zeka ve büyük veri teknolojileri verimli enerji kullanımına olanak verir."

**Akif
Nuray**

anuray59@gmail.com

Adaletin Bu mu Dünya!

Dünya'dan...
ABD ile Rusya burun buruna gelince; Suriye'de çatışmasız bölge ilan edildi, Musul kurtarıldı, Katar ile ABD teröre karşı anlaşma yaptılar, Katar daha fazla Türk askeri aldı, IŞİD liderinin öldüğünü duyurdular. ABD Başkanı "Suriye macerasını kısa kesme" konularını konuşmaya başladı. Sahanın gerçekleri ikisini de ayılttı. Yüzbinlerce Suriyeli öldü.

İngiltere Brexit deyip AB'den çıkış icraatını başlattı. AB ile sakin ve pürüzsüz bir ayrılış peşindeler, ama ağır konular var başlarında. Mesela İrlanda- İngiltere sınırını kesinleştirmek. Ya İrlanda Kuzey-Güney olarak bölünecek -ki bu çok tehlikeli olur, barıştıkları IRA tekrar çıkar, çözümsüz bir AB sorunu olur- ya İngiliz toprağı olan Kuzey İrlanda güneye katılacak, İrlanda bütünüleşecek ama bu da İngiltere'ye toprak kaybı gibi görünür ve İngiltere'yi karıştırır. Konu siyasal gözükütüğünden çok daha inanç odaklı. İngiltere, Protestan bir İrlanda istiyor, İrlanda ise Katolik bir ülke. Arası yok, ikisi çözecek.

Ama bir sorun daha var, AB'nin başına çıkacak. Cebelitarık, İspanya içindeki İngiliz toprağı. Gümrük durumları, serbest dolaşım konuları var. İspanya'nın o bölgesinde işsizlik yüzde 35, Cebelitarık (Gibraltar, İngilizcesi) yüzde 11

Hem AB hem İngiltere hem de İspanya ortakça çözecek... AB kendi sınırlarında sorun istemiyor.

Yok hemen Kıbrıs'ı söylemeyin, bunlara bakınca orada sorun yok sayılır.

Büyük konular... derin sorunlar...

Bol para. Düşük faiz. Ucuz petrol.

Avrupa Merkez Bankası ve Japon Merkez Bankası para basmaya devam ediyor. Japonya uzattı süreyi; AB de uzatabileceğini, geçen ay söylemişti.

Amerikan Merkez Bankası hükümetin maliye politikalarını beğenmediğini açıklıyor, önemli çelişme. Para basmanın ekonomileri açmadığını bildirmeye başladı merkez bankaları.

Amerikan Merkez Bankası da faiz arttırmakta acele etmeyeceklerini duyurdu. Faizler ekside. Oraların bankaları, sallanan sallanana.

Günlük 90 milyon varillik üretimin fiyatını, sadece yarım milyonluk artış bozuyor, yüzde yarım sapma, ne hassasiyet. Amerikalı kaya petrolcileri OPEC koordinasyon çağrısını reddettiler. Fiyatı gören üretimi arttırınca petrol bedavaya gitmeye devam ediyor.

Kendimize bakalım... Yükseköğrenime yerleşmeler başladı.

Öğrenciler puana bağlı olarak tercih yapacaklar, isteğe göre değil. Her mesleğin bir puan değeri var artık. İlk ikisi: tıp ve hukuk. Üretim dalları sonraki sıralarda. Halbuki planlamacıya, yazılımcıya, üretimciye ihtiyacımız daha büyük.

ISO (İstanbul Sanayi Odası) ikinci 500 sanayi kuruluşunun da 2016 faaliyet kârının yine yarıdan fazlasının bankalara faiz olarak gittiğini açıkladı. Sanayi kuruluşlarının bu durumu, yüzde 70'i yabancı olan mevduat bankalarını büyütüyor. Katılım bankalarının yüzde 5 olan pazar payı büyüdükçe sanayi şirketlerinin bu durumu düzelecek.

Karşılaştırmayı turizmden yapalım... Her yıl Yunanistan'a 1,5 milyon Türk gidiyor, yarım milyon Yunan Türkiye'ye geliyor. Açığımız yüzde 67. TUROB Yunanistan'da inceleme yaptı. Durumun düzeltilmesi için devletin, turist otobüslerine yakıt desteği yapmasını akıl ettiler, alışkanlıkla.

Tüm sahillerin halka açık olduğunu, tüm personelin eğitilmiş olduğunu, tüm tesislerin denetimli olduğunu, tüm fiyatların kontrollü olduğunu önemsemadiler. Trafığın, taşımanın güvenli olduğuna bakmadılar.

Açık çok daha büyük...

Adaletin bu mu dünya? ■